

Assumpció Català i Poch, la primera astrònoma catalana (1925-2009, Catalunya)

Maria Assumpció Català i Poch va ser matemàtica i astrònoma. L'any 1971 es va convertir en la primera dona en doctorar-se en matemàtiques a la Universitat de Barcelona. Va dedicar-se 40 anys a la docència, a més de participar activament en la difusió de les investigacions en astronomia.

Assumpció va néixer a Barcelona el 1925 en una família acomodada. Era la gran de cinc germans. Va trobar la passió en l'astronomia gràcies al seu tiet avi Jaume Poch Garí, catedràtic de geografia, apassionat en aquesta ciència.

El 1947 va començar la carrera de Matemàtiques a la Universitat de Barcelona. En aquella època era excepcional que una dona estudiés, però el seu pare volia que tots els seus fills tinguessin la oportunitat de fer el que volguessin. En aquella època, la única carrera que ofería la possibilitat d'estudiar astronomia era la de matemàtiques, en la qual només hi havia cinc dones. Tot i això el nombre va anar disminuint i a tercer de carrera ella era la única dona estudiant.

Es va llicenciar el 1953 i va exercir de professora de matemàtiques i d'astronomia en diferents facultats i instituts. Va seguir estudiant i es va doctorar en matemàtiques el 1971 amb la tesi doctoral: *“Contribució a l'estudi de la dinàmica dels sistemes estel·lars de simetria cilíndrica”*, amb la qual es va convertir en la primera dona en aconseguir el doctorat en Matemàtiques a la UB. Aquell mateix any, al 1971, va començar a treballar com a professora en el Departament d'Astronomia de la UB.

Paral·lelament va impartir seminaris i cursos sobre astronomia i va treballar en la reivindicació de la dona en el camp de l'astronomia. A més de professora va tenir càrrecs importants en organitzacions com la Unió Astronòmica Internacional (UAI), la Societat Astronòmica Europea o la Societat Catalana de Matemàtiques.

La seva principal recerca la va dedicar a l'astronomia de posició i dinàmica dels sistemes estel·lars, va calcular i rectificar òrbites de cometes, va col·laborar en el descobriment de la radiació del cinturó de Van Allen, va estudiar les taques solars; va estudiar el núvol d'Oort, i va fer càlculs d'ocultacions. També va ser important la seva investigació en l'especialitat d'astronomia àrab i de les obres matemàtiques àrabs, tals com el tractat dels cercles tangents i el llibre dels triangles.

Es va jubilar l'any 1990, encara que va seguir molt activa en diferents comissions d'astronomia i de defensa de les dones en l'astronomia. Va morir el 2009 a l'edat de 83 anys.